

ЗУБКО

Тетяна Леонідівна
zubkotl@gmail.com

к.е.н., доцент, Київський національний торговельно-економічний університет

ДІДКІВСЬКИЙ

Андрій Олександрович
urSKIY.gorizont@gmail.com

студент, Київський національний торговельно-економічний університет

ТЕРЕЩЕНКО

Артем Миколайович
artem.tereshenko1@gmail.com

студент, Київський національний торговельно-економічний університет

УДК 336.025

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ІНВЕСТИВАННЯ**FINANCIAL INSTRUMENTS OF INVESTMENT**

ZUBKO Tetiana Leonidivna – PhD in Economics, Associate Professor, Kyiv National Trade and Economics University

DIDKIVSKYI Andrii Oleksandrovych – student, Kyiv National Trade and Economics University

TERESHCHENKO Artem Mykolaiovych – student, Kyiv National Trade and Economics University

У статті здійснено систематизацію базових шляхів та видів інвестування через фінансові інструменти. Досліджено практичні аспекти дохідності на інвестований фінансовий капітал та умови її формування. Здійснено порівняння дохідності на інвестований капітал різних шляхів інвестування та обґрунтовано шляхи її підвищення. Проаналізовано ставки за депозитами, рівень інфляції, рівні дохідності облігацій внутрішніх державних позик України за останні дванадцять років. Проведено порівняння головних брокерських агенцій США, визначено найоптимальнішого з них. Проаналізовано стан фондового ринку США. Визначено переваги та недоліки фінансових інструментів інвестування.

* * *

В статье осуществлена систематизация основных путей и видов инвестирования с помощью финансовых инструментов. Исследованы практические аспекты доходности на инвестированный финансовый капитал и условия ее формирования. Проведено сравнение доходности на инвестированный капитал различных способов инвестирования и обоснованы пути ее повышения. Проанализированы ставки по депозитам, уровень инфляции, уровни доходности облигаций внутренних государственных займов Украины за последние двенадцать лет. Проведено сравнение главных брокерских агентств США, определено наиболее оптимальное из них. Проанализировано состояние фондового рынка США. Определены преимущества и недостатки финансовых инструментов инвестирования.

* * *

Introduction. One of the conditions of successful functioning, scaling and any enterprise developing is the availability of financial resources in an amount that responds to current and strategic needs. Their rational use, multiplication, and determination of the directions of investing can significantly affect the efficiency of the present activity and the future of the business as a whole. For an enterprise is important to search for ways to raise capital, ensure efficient use and invest in the most economically based and profitable projects in terms of payback position during the invest activities.

The purpose of the paper is to analyze ways and compare methods of investing through financial instruments to find the best one.

Results. The article systematizes the basic ways and types of investing through financial instruments. The practical aspects of return on invested financial capital and the conditions of its formation are investigated. The return on the invested capital of different ways of investing is compared and the ways of its increase are grounded. Deposits rates, inflation rate, and level of bonds' returns of Ukraine's domestic government loans over the last twelve years are analyzed. The main US brokerage agencies are compared, and the best one is determined. The US stock market is analyzed. The advantages and disadvantages of financial investment instruments are identified.

Conclusion. On the whole, having analyzed the deposit market, the Ukrainian government bonds, and the US stock market, we can conclude on the instruments of investing. The most popular option among Ukrainians is to use deposits. This financial instrument lets us save costs. The timing of the investment may vary depending on the needs. In comparison with deposits, T-bills are a more complex tool that requires additional knowledge and skills. This type of investing is used by investors to obtain short-term benefits and speculation. From 2018 to 2019, the annual average rate of return is 17%. Investment term up to 5 years. The last way to make a profit is to buy shares in the US stock market. With a long-term investment, this method of investing allows us to get 8% per annum with inflation-adjusted. Compared to deposits and T-bills, one can expect significant capital gains. The main disadvantages of this method are the human factor, so the large volume of funds should be accredited by institutional investors. In this article, investing in the US stock market is the best way to earn a return on investment.

Ключові слова: інвестування, фінансові інструменти, дохідність, інфляція, депозит, фондовий ринок, облігації внутрішньо-державної позики

Ключевые слова: инвестирование, финансовые инструменты, доходность, инфляция, депозит, фондовый рынок, облигации внутрисударственного займа

Keywords: investment, financial instruments, profitability, inflation, deposit, stock market, domestic government bonds

ВСТУП

Однією з умов успішного функціонування, масштабування та розвитку будь-якого підприємства є забезпеченість фінансовими ресурсами в обсягах, що відповідають поточним та стратегічним потребам. Їх раціональне використання, примноження та визначення напрямів інвестування можуть суттєво вплинути на ефективність теперішньої діяльності та майбутнє бізнесу загалом. Для підприємства у проведенні інвестиційної діяльності важливо здійснювати пошук шляхів нарощення капіталу, забезпечення ефективного використання та вкладення коштів у найбільш економічно обґрунтовані та вигідні з позиції окупності проекти.

Питанням методики аналізу й діагностики інвестиційної діяльності підприємства присвячено наукові праці багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, серед яких варто виділити наукові розробки: І.О. Бланка, Р.С. Білик, Я.Б. Дропи, В.Г. Федоренко, А.А. Пересади, О.К. Малютіна, О.В. Носова, І.С. Кузнецова, О.В. Пирогова, Н.А. Мазура, І.Р. Боднара, Т.А. Дяченка, Р.В. Пікуса, К.С. Салиги, С.С. Шумської та інших. Водночас аналіз існуючих наукових напрацювань з питань сутності поняття інвестування через фінансові інструменти та методології його оцінювання, свідчить про необхідність їх подальшого вдосконалення.

МЕТА РОБОТИ

Метою нашого дослідження є аналіз шляхів та порівняння методів інвестування через фінансові інструменти з метою пошуку найоптимальнішого.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретичною і методологічною основою статті виступають дослідження вітчизняних та іноземних фахівців з проблем аналізу і оцінки дохідності на інвестований капітал, видів та шляхів інвестування. У проведенні дослідження використано методи діалектичного аналізу та синтезу, логічного узагальнення, порівняння та формалізації. Інформаційною основою статті стали наукові праці за темою дослідження, матеріали періодичних видань, ресурси Internet.

РЕЗУЛЬТАТИ

В Україні суттєво відчувається дефіцит ресурсів, зокрема, фінансових, і погіршення інвестиційного клімату. За оцінками експертів, населення має значну суму заощаджень у валюті, які не залучені до обігу. Також є суб'єкти господарювання, що мають змогу вкладати свої накопичення у інші проекти.

Інвестування – це спосіб мобілізації капіталу для отримання прибутку шляхом вкладання коштів у фінансові інструменти, активи тощо.

У даній статті розглянуто інвестування у фінан-

сові інструменти/деривативи – банківські депозити, облігації внутрішніх державних позик (ОВДП), акції.

Одним з перших шляхів інвестування нами було розглянуто вкладення коштів в банк під **депозит**. На нашу думку, це один з найпростіших та доступних методів інвестування у 2019 р.

Для того щоб розпочати свій шлях інвестора, потрібно лише звернутися в банк та відкрити депозитний рахунок. Причому ризики, за умови вкладення коштів до 200 000 грн., є мінімальні, адже гарантуються державою до відшкодування у випадку неплатоспроможності банку [1].

Проте дохідність даного шляху інвестування, станом на 2019 р., не є великою, і коливається залежно від макроекономічних та політичних умов.

Хронологія банківських ставок за депозитами зображена на рис. 1. Найбільші ставки по депозитам були у 2008-2009, 2012, 2014-2015 рр. Для України це були періоди нестабільності та кризи, внаслідок підвищення ризиковості, була і збільшена депозитна ставка, для залучення банками коштів фізичних осіб.

Проте в останні роки ставки за депозитами значно знизились та досягли рівня в середньому 15 % у гривні, та близько 3,2 % у доларах. Причиною вбачається стабілізація економіки та зниження інфляції.

Особливо, значна різниця спостерігається за валютними депозитами, у 2014 р. ставка досягла рівня 9 %, а вже у 2019 р. вона знизилась до 3,2%. Така динаміка ставок за валютними депозитами стимулює населення до переведення коштів в гривневі депозити, за рахунок більшої дохідності.

Схожа ситуація спостерігається також і з інфляцією в Україні, яка склала у 2018 р. 9,8 %. Рівень інфляції у 2017 р. склав 13,7% (рис. 2). Середній рівень інфляції з 2006 р. склав 13,9 %.

Для визначення реальної ставки за депозитами потрібно відняти від базової депозитної ставки інфляцію (15% - 13,9% = 1,1%). Внаслідок проведення обчислень, було з'ясовано, що реальна ставка дохідності (до вирахування податків) за депозитними вкладками з 2006-2018 рр. становила 1,1 %.

Отже, даний спосіб інвестування більше призначений для збереження вартості коштів, але не для її примноження.

Облігації внутрішніх державних позик України (ОВДП) – державні цінні папери, що розміщуються виключно на внутрішньому фондовому ринку і підтверджують зобов'язання України стосовно відшкодування пред'явникам цих облігацій їх номінальної вартості з виплатою доходу відповідно до умов розміщення облігацій. Рівень дохідності ОВДП в Україні у 2008-2019 рр. наведено на рис. 3.

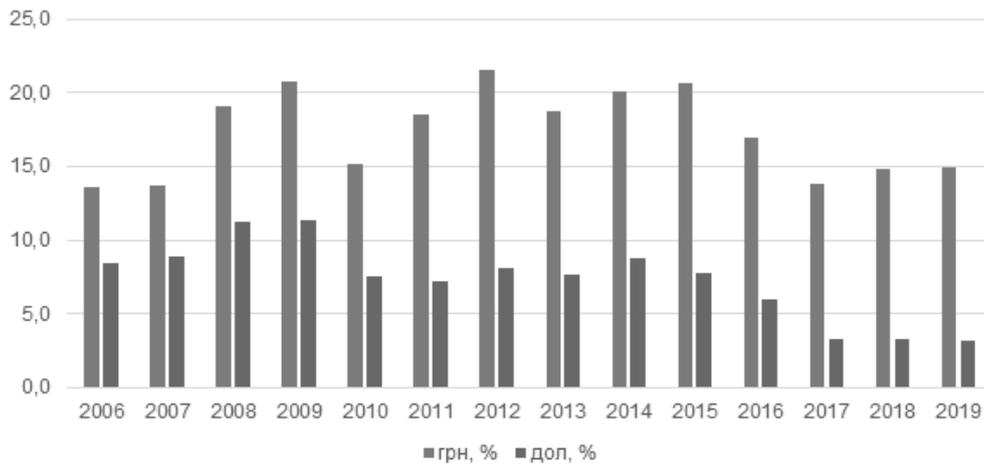

Рис. 1. Динаміка ставок за депозитами в Україні з 2006-2019 р., % [2]

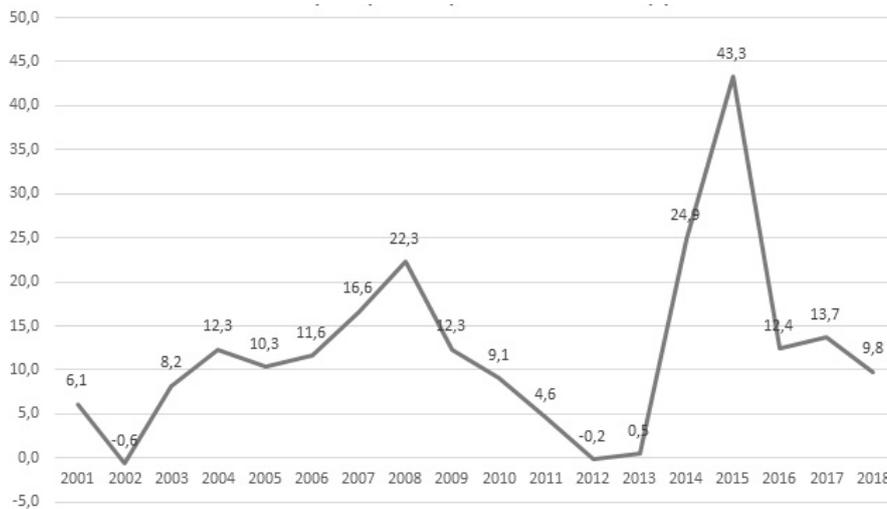

Рис. 2. Динаміка рівня інфляції в Україні в 2001-2018 роках, % [3]

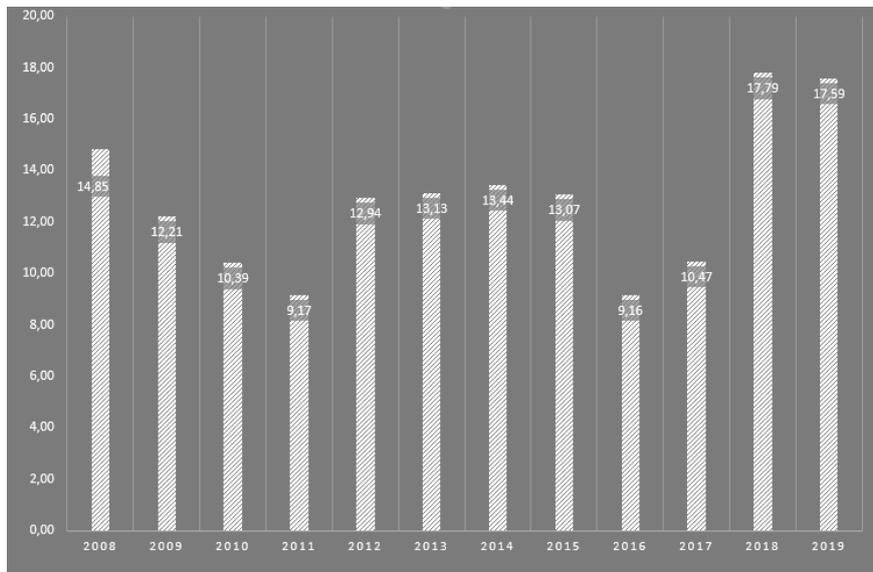

Рис. 3. Динаміка рівня дохідності ОВДП в Україні у 2008-2019 роках, % [4]

Середньозважений рівень дохідності з 2008 р. до 2019 р. склав 12,85 %.

Для розрахунку реального рівня дохідності віднімаємо інфляцію з 2008 р. до 2019 р.: $12,85\% - 13,9\% = -1,05\%$

Отже, інвестувавши кошти в ОВДП в 2008 р. до 2019 р., було б втрачено 1,05 % від вартості капіталу.

Одним із популярних способів інвестування є **купівля/продаж акцій підприємства на фондових ринках.**

Український фондовий ринок у даному випадку не розглядається через малу ліквідність, високу ризикованість, яка зі свого боку пов'язана з рейдерськими захопленнями та свавіллям силових органів останнім

часом в Україні.

На нашу думку, стабільним, захищеним та ліквідним ринком цінних паперів, станом на 2018 р. є американський фондовий ринок США.

Для здійснення купівлі/продажу цінних паперів на фондовому ринку потрібен брокер; найголовнішими параметрами, на які треба звернути увагу в його виборі, є розмір комісії і величина стартового капіталу

Станом на 2018 р. найкращими за репутацією та умовами брокерами були: Light Speed, Interactive Brokers, Just2Trade, DriveWealth. Порівняння цих брокерів за головними критеріями подано у табл. 1.

Провівши порівняння тарифів, що пропонують брокери, нами було визначено найоптимальнішого брокера, для закупівлі послуг – Interactive Brokers. Комісія за місяць цього брокера складає від 10 \$ та відсутній поріг стартового капіталу. [5]

Наступним етапом є здійснення аналізу фондового

ринку США.

Дослідження американського ринку було проведено з 2006 р. до 2019 р. і наведено на рис. 4.

Середній темп росту за досліджуваний період склав 7,89 %, що є вищим показником, порівняно з депозитами.

Крім збільшення ціни акцій, багато компаній виплачують також дивіденди. Динаміка ставки дивідендів США з 2006 р. до 2019 р. наведена на рис. 5.

У середньому ставка дивідендів за досліджуваний період склала 2,06 %.

Якщо об'єднати дохідність на зростанні та дивідендах отримаємо дохідність у розмірі 9,95 %, що обрхована у доларах США.

Інфляція в Америці низька порівняно з нашою країною. Тому часто долар використовують для зберігання вартості коштів. Динаміка інфляції в США з 2006 р. до 2019 р. наведено на рис. 6.

Таблиця 1

Порівняння брокерів, що надають послуги громадянам на території США

Критерії	LightSpeed	Interactive Brokers	Just2Trade	DriveWealth
Базова комісія за угоду	\$4,50	\$0,005/share (min \$1, max 0,5%)	\$2,50 (при сумі на рахунку більше \$2500); \$4 (при сумі на рахунку від \$2000 до \$2500)	Тариф "Classic": \$0,0125/share (min \$2,99); Тариф "Unlimited": \$0.01/share
Мінімальна сума на рахунку	\$15 000	\$0	\$2 500	\$0
Комісія за вивід коштів	\$50	Безкоштовно один раз в календарний місяць, додаткове виведення-\$10.	\$60	\$35
Комісія за поповнення рахунку	\$50	\$0	\$0	\$0

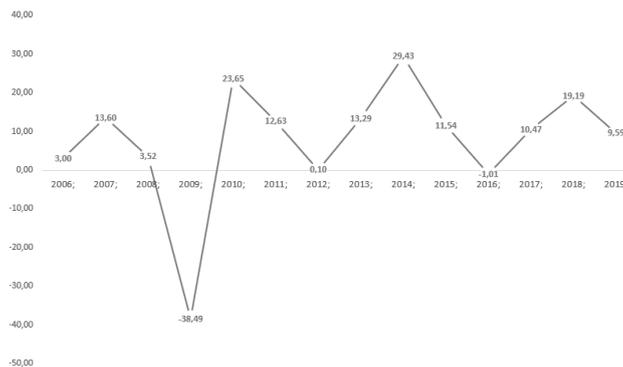

Рис. 4. Темп росту фондового ринку США з 2006 р. до 2019 р., % [6]

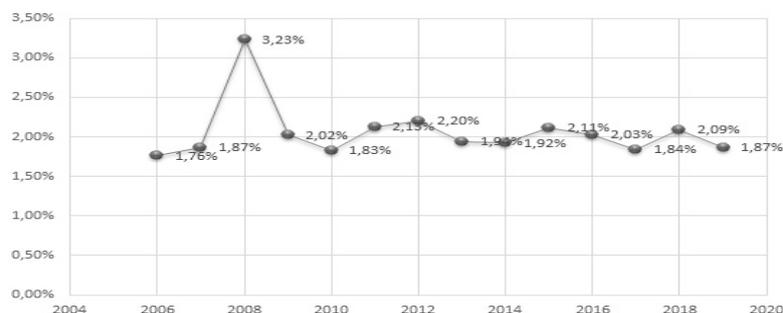

Рис. 5. Динаміка ставки дивідендів США з 2006 р. до 2019 р., % [7]

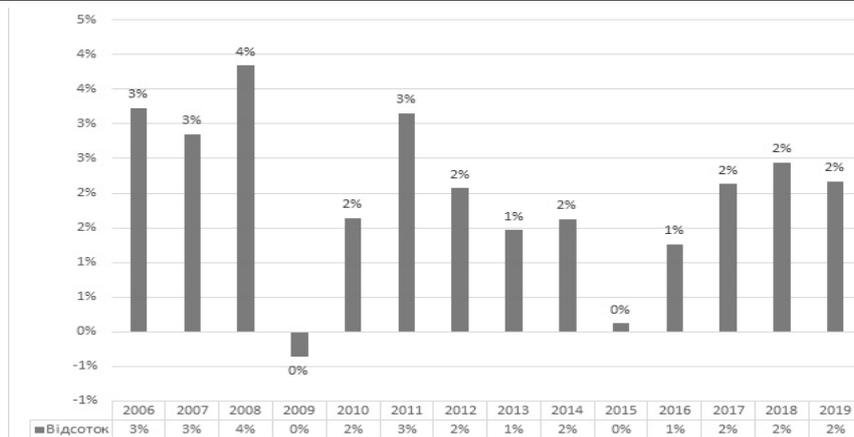

Рис. 6. Динаміка інфляції в США з 2006 р. до 2019 р., % [8]

Середній темп інфляції за досліджуваний період склав 1,97 %. Скоригувавши наш відсоток доходності на інфляцію отримаємо значення у розмірі 7,98 %. Дана доходність є більш високою порівняно з депозитами, але має більші ризики.

Для довгострокової перспективи тенденція зберігається, якщо виключити людський фактор.

Інвестувавши кошти на період від 3 до 5-ти років, можна втратити значну частину капіталу. Це пов'язано з тим що американський фондовий ринок зараз знаходиться на історичних максимумах. З 2009 р. не було значної корекції. Тому на даний момент ситуація є ризикованою, при такому інвестуванні потрібно розглядати можливість втрати капіталу на 38 %, як це було в часи кризи 2008 р.

Проте позитивним моментом є те, що на ринку присутні безліч компаній, в які можна інвестувати, і кожна має свою динаміку зростання та доходності на інвестовані кошти. Внаслідок чого для оптимізації даного типу інвестування пропонується портфельний підхід. Портфельний підхід ґрунтується на формуванні портфелю інвестицій, куди входять декілька компаній/деривативів/активів. Внаслідок такої диверсифікації можна отримати більшу доходність на інвестовані кошти. У використанні фінансового портфелю слід дотримуватися принципів забезпечення додаткового доходу (прибутковості інструментів), захисту від інфляції, та врахування ризику.

ВИСНОВКИ

Проведення інвестиційної діяльності – необхідний етап стратегічного розвитку підприємства.

Загалом, проаналізувавши ринок депозиту, ОВДП України та фондовий ринок США, можна зробити висновки стосовно інструментів вкладання коштів. Найпопулярнішим варіантом серед українців є використання депозитів. Даний фінансовий інструмент дозволяє зберігати вартість коштів. Терміни інвестування можуть бути різними залежно від потреб. ОВДП порівняно з депозитами більш складний інструмент, який потребує додаткових знань та навичок. Даний вид інвестування використовується інвесторами для отримання короткострокової переваги та спекуляції. За 2018-2019 рр. річна середня ставка доходності на рівні 17 %. Строки інвестування до 5 років.

Останній з розглядуваних способів отримання прибутку – покупка акцій на фондовому ринку США.

У довгостроковій інвестиції цей спосіб вкладання коштів дозволяє отримати до 8% річних в доларах з урахуванням інфляції. Порівняно з депозитами та ОВДП, можна розраховувати на значний приріст капіталу. Головними недоліками даного методу є людський фактор, тому кошти у великих об'ємах слід довіряти інституційним інвесторам. У рамках даної статті інвестування в фондовий ринок США є найкращим способом отримання прибутку з інвестицій.

Список використаних джерел

1. Інформація про фонд гарантування вкладів фізичних осіб. URL: <http://www.fg.gov.ua/about>
2. НБУ, грошово-кредитна статистика. URL: <https://www.bank.gov.ua/statistic/sector-financial/data-sector-financial#1ms>
3. Індекси споживчих цін на товари та послуги. URL: <http://ukrstat.gov.ua/>
4. НБУ, статистика по ОВДП. URL: <https://www.bank.gov.ua/markets/ovdp>
5. Огляд брокерів США у 2018 році. URL: https://rostsber.ru/publish/stocks/us_brokers_review_2018.html
6. Динаміка американського індексу фондового ринку S&P 500. URL: <https://finance.yahoo.com/quote/%5EGSPC/history?period1=1158267600&p>
7. Динаміка доходності дивідендів S&P 500. URL: https://www.quandl.com/data/MULTPL/SP500_DIV_YIELD_MONTH-S-P-500-Dividend-Yield-by-Month
8. Динаміка індексу споживчих цін в США. URL: <https://www.bls.gov/cpi/tables/supplemental-files/home.htm>

References

1. Information on the Deposit Guarantee Fund of individuals. URL: <http://www.fg.gov.ua/about> (in Ukrainian)
2. NBU, monetary statistics. URL: <https://www.bank.gov.ua/statistic/sector-financial/data-sector-financial#1ms> (in Ukrainian)
3. Consumer price indices for goods and services (2018), available at: <http://ukrstat.gov.ua/> (in Ukrainian)
4. NBU, T-bills statistics. URL: <https://www.bank.gov.ua/markets/ovdp> (in Ukrainian)
5. 2018 US Brokers Survey. URL: https://rostsber.ru/publish/stocks/us_brokers_review_2018.html (in Russian)
6. Dynamics of the US stock market index S&P 500. URL: <https://finance.yahoo.com/quote/%5EGSPC/history?period1=1158267600&p>
7. Dynamics of the US stock market index S&P 500. URL: https://www.quandl.com/data/MULTPL/SP500_DIV_YIELD_MONTH-S-P-500-Dividend-Yield-by-Month
8. Dynamics of the Consumer Price Index in the United States. URL: <https://www.bls.gov/cpi/tables/supplemental-files/home.htm>